

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل			
پیااده‌سازی	تصحیح و ویرایش اولیه	ذکر مأخذ	ویرایش دوم
تکمیل مأخذ و ویرایش نهایی			

اغتنام فرصت در ماه مبارک رمضان

ماه مبارک رمضان از نیمه گذشت. بیش از نیمی از لحظات نورانی این ماه از دست ما رفت. فرصت‌ها به شکل سریع و نامحسوسی می‌گذرد: «وَهِيَ تَمْرُ مَرَّ السَّحَابِ»^۱. فرصت‌هایی که برگشتنی نیستند و معلوم نیست، تکرارشدنی هم باشند. نمی‌دانم هریک از ما چه توشه‌ای از این ماه برداشته‌ایم؟ چه از حالات معنوی و چه از توفیقات عملی، در عرصه‌های دعا، مناجات، قیام و صیام و در حوزه‌ی حُسن معاشرت با خلق، دستگیری از نیازمندان، عطوفت، مهر و محبت نسبت به ایتام و درماندگان. در لحظات بسیار عظیمی قرار گرفته‌ایم، دیشب کسی با تعجب می‌گفت: یعنی چه که اگر شخصی یک روز روزه‌ی این ماه را با لقمه‌ی حلالی بخورد و روزه نگیرد، اگر عذر شرعی‌یی مثل بیماری، سفر و امثال اینها نداشته باشد، باید به عنوان جریمه‌ی این یک روز، دو ماه روزه بگیرد و این روز را هم قضا کند؟

به او گفتم همه‌ی لحظات و آنات یک ارزش ندارند؛ برای مثال: شخصی که قرار است فردا امتحان بسیار دشواری بدهد، ساعات روز آخر قبل از برگزاری آزمون چقدر برای او حیاتی است؟! ممکن است سال‌ها و روزهای دیگر این قدر در سرنوشت او تأثیرگذار نباشد. گاهی لحظات و ساعاتی هستند که اگر آنها را از کف بدهیم، زیانی متحمل می‌شویم که اصلاً جبران‌شدنی نیست. بر همین اساس ماهی که خوابیدن در آن عبادت و نفس‌کشیدن در آن تسبیح است و خواندن یک آیه‌ی قرآن تأثیر سازنده‌ی

^۱. سوره‌ی نمل، آیه‌ی ۸۸.

یک دور قرآن ختم کردن را دارد؛ لحظاتی چقدر ارزشمند است! چقدر در ساخته شدن، رشد و تعالی تأثیرگذار است؟ خسارتی که انسان برای ازدست دادن روزهی این لحظات متحمل می‌شود، معادل روزه نگرفتن در روزهای معمولی و عادی نیست؛ برای همین گفته‌اند: در ماه مبارک رمضان اگر یک روز روزهات را خوردی، تازه به منزله‌ی جریمه، نه اینکه به حد بهره‌مندی از آثار سازنده‌ی روزه‌ی ماه مبارک رمضان می‌رسی؛ به منزله‌ی چینی شکسته‌ای که بندش می‌زنیم و به هم می‌چسبانیم، تا دوباره قابل استفاده شود.

در قدیم قوری‌ها چینی که می‌شکست، چینی بندزن‌ها آن را با سیم و چسب می‌چسباندند. گرچه این قوری دوباره قابل استفاده می‌شد و می‌شد در آن جای دم کرد؛ اما غیر از قوری نویی بود که نشکسته بود.

باید یک روز به نیت قضای آن روز و دو ماه هم به عنوان جریمه، آن هم با ترتیب خاصی روزه بگیری. حتماً لازم است فرد نیمی از دو ماه را پیوسته و پی‌درپی روزه بگیرد. این تازه چینی بندزده می‌شود و جبیره کردن و بندزدن شکسته است. فکر نکنیم به پای رشدی که انسان با یک روز روزه گرفتن در ماه مبارک رمضان می‌توانست به آن دست پیدا کند، خواهد رسید. به هیچ وجه! اینها علائمی است که نشان‌دهنده‌ی حساسیت و ارزش این ماه است.

امیدوایم خداوند ما را به این ارزش‌ها و حساسیت‌ها آگاه و متوجه نماید و توفیق دهد شیطان نفس ما هم در غل و زنجیر بیاید. فایده‌ی روزه اقلش این است. در خطبه شعبانیه اشاره شده است که در این ماه شیاطین در غل و زنجیرند. ما یک شیطان بیرونی و یک شیطان درونی داریم. خدا شیطان بیرونی را در غل و زنجیر می‌کند؛ در گام نخست روزه شیطان درونی، یعنی نفس ما هم باید به بند کشیده شود و قدم و کلاس اول روزه همین است. اینکه می‌بینید بعضاً مسئولین دستگاه‌های انتظامی یا قضایی گزارش می‌دهند که در ماه مبارک، تعداد جرائم کم می‌شود؛ برای همین است که شیطان‌ها در این ماه به زنجیر کشیده می‌شوند. اما این غایت و کمال اثر روزه و ماه رمضان نیست. خداوند کمک کند که شیطان نفس را در این ماه به زنجیر بکشیم؛ که اگر به زنجیر کشیده شود، عمل معصیت‌آمیز،

زشت و لغو از ما سر نخواهد زد. تازه این، کلاس اول است. مقامات بلندی که در طلوعی همین خطبه به آنها اشاره شده است و بشارت برکت، رحمت، مغفرت و حضور در ضیافت الله داده شده است، فوق مقام به زنجیر کشیده شدن شیطان و بسته شدن در جهنم و گشوده شدن در بهشت است؛ که معنای انفسی آن همین است که اشاره کردم.

درهای جهنم چیست؟ چشمی که انسان با آن نگاه آلوده می‌کند، دهان و زبانی که با آن سخن ناشایست می‌گوید، گوشی که به آواها، آهنگ‌ها و سخنان ناشایست گوش می‌سپارد، اعضا و جوارحی که با ارتکاب معاصی، انسان را جهنمی می‌کنند؛ اینها درهای جهنمند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: در ماه مبارک رمضان درهای جهنم بسته می‌شود. یک جهنم آفاقی و یک جهنم انفسی وجود دارد. به ما گفته‌اند تو هم درهای جهنم انفسی را ببند؛ چشمت را از نگاه به نامحرم بپوشان؛ زبانت را از گفتن سخن لغو و خدای ناکرده دروغ، تهمت، غیبت و زخم زبان ببند؛ دست‌ها، پاها، فکر و اندیشه و دلت، این درهای جهنم را ببند. وقتی درهای جهنم را بستی، درهای بهشت باز می‌شود؛ یعنی چشمی باز می‌شود، که نگاهش بهشت‌آفرین است. دهان و زبانی باز می‌شود، که سخنی که از آن بیرون می‌آید، خالق بهشت است.

اگر جنبه‌ی انفسی خطبه‌ی شعبانیه را در نظر بگیرید؛ نقش ما به مثابه‌ی روزه‌گیر، در آن پیدا می‌شود. روزه‌گیر باید همین کارها را انجام دهد. روزه‌گیر باید شیطان را در غل و زنجیر کند؛ درهای دوزخ را ببندد و درهای بهشت را بگشاید. در همان خطبه آمده است: اکنون که در ماه مبارک رمضان درهای جهنم را بسته، درهای بهشت را گشوده و شیطان‌ها را به زنجیر کرده است؛ از خدای متعال بخواهید بعد از ماه مبارک هم درهای جهنم را باز نکند؛ درهای بهشت را نبندد و شیطان‌ها را از غل و زنجیر رها نکند؛ یعنی یک انسان رضانی شویم؛ همه‌ی ماه‌های ما شهرالله شود و در همه‌ی ماه‌ها مهمان ضیافت الله باشیم و ادب مهمانی را در زندگی مراعات کنیم.

امیدوارم خدای متعال به همه‌ی ما توفیق دهد و نکند این جمله که در خطبه‌ی شعبانیه آمده است و خیلی ترس‌آور و هول‌انگیز هم هست؛ که شقی کسی است که در ماه مبارک رمضان از غفران الهی

محروم باشد؛ در مورد ما مصداق یابد؛ در این ماهی که مغفرت و بخشش از در، دیوار، زمین و آسمان آن می بارد.

امیدواریم خداوند ما را جزء محرومان قرار ندهد. دعاهاى روزهاى آخر ماه مبارک هم همین است: «وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ وَ لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَخْرُومِينَ»^۲ ما را در این ماه مبارک از کسانی قرار ده که مورد رحمت واقع شده اند و از کسانی قرار نده که در این ماه از غفران تو محرومند.

امیدوارم خدای متعال توفیق دهد از غفلت و نفسانیات خلاص شویم و از ایام باقیمانده ی این ماه حداکثر بهره را ببریم. خصوصاً از روزهای بسیار حساسی که در همین هفته ی پیشاروی ماست؛ یعنی لیالی و ایام قدر که بسیار عظیمند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

^۲. محدث قمی، مفاتیح الجنان، اعمال شب های دهه ی آخر ماه رمضان به نقل از کفعمی در حاشیه ی بلد الامین.